

וקראת לשבת עונג

אלון מרין הפלך באגדף ובסולת פלאו

גליון מס' 813
פרשת כי תצא
י"ג אלול התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהז בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברותניות ובגשמיז

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

נקרע לי הלב

ידועה היתה חנות הספרים המפורסמת של מרן שטיצבערג מחסידי גור בשכונת מאה שערים, אצלו היה "מבקר" רבנו מידי פעם, ויוצא וחבילתו בידו. ומעשה שהיה בשנת תשכ"ה, שיצא רבנו מחנותו של הנ"ל עם חבילה מכובדת של ספרים אותה נשא בידו לכיוון ביתו שברח' אלקנה. באותה עת לא היה מצוי שמוכרי הספרים נותנים שקיות לשאת בהם את הספרים. המוכר קשר לו את ערימת הספרים בחבל מכל הכיוונים, וכך הלך רבנו ברחובה של עיר. אחד מתלמידיו הוותיקים של רבנו, ראה מרחוק את רבנו כך, ורץ להושיט עזרה, אך רבנו מיאן באומרו: "חפצים אחרים אני מסכים, אבל ספרים רק אני מרים". מאהבתו לתורה לא יכול היה לעזוב אותם לרגע. ונקודת אור על כבוד הספרים, אמר פעם רבנו לעורך ספריו, ר' אליהו שטרית הי"ו, בכאב: "תראה, בספר חיי אדם" סימן פלוני נקרע שם הדף, תדביק את הדף, נקרע לי הלב".

המתנה הטובה ביותר

עדותו של יהודי אופטיקאי, המתגורר בעיר אלעד: פעם הלכתי אל מרן כדי לשאול אותו שאלה אישית. חשבתי מראש "מה אוכל להביא כתשורה לגדול הדור?", הבאתי איתי ספרים. הבנתי שזהו הדבר היחיד שאולי ישמח אותו. שוחחתי עם הרב, שאלתי את שאלתי ונענתי בדעת תורה מהאורים ותומים של דורנו, באהבה וחיבה. בתוך זמן קצר ביותר הספיק הרב להבין את מלוא היקף העניין ולהעניק לי הכרעה ועצה שסייעו הלאה בהמשך דרכי בחיים. בסיום שיחתי עם הרב הגשתי לו את הספרים שנתחברו על ידי מורי ורבי – אחד מתלמידי החכמים בני דורנו. היה זה רגע שאותו לא אשכח כל ימי חיי: לפתע פתאום אורו עיניו של מרן, הוא נטל את הספרים בלהיטות, פתח, עלעל, עיין מעט בכמה מקומות בספר כאשר החיך לא מש מפניו כל אותה העת. נראה היה כמי שזכה זה עתה באוצר יקר ערך. לבסוף הרים מרן את עיניו, הביט בי בעיניו הטובות והודה לי בכנות. ניכר היה שכיוונתי להביא עימי את המתנה הטובה ביותר!"

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

שלושת הגנבים

מעשה באדם שהיה רוכב על חמור ופניו אל הכפר, לקנות עז חולבת שתדור בחצרו. קנה עז, ותלה בצוארה פעמון. קשר חבל לזנב החמור וחיברו לסרט הפעמון, ושם לעירו שמח וטוב לב כשהעז מתנהלת בעיקבות חמורו. כל זמן ששמע את הפעמון מקשקש, ידע שהעז מאחריו. ראוהו שלושה פרחחים. אמר הפירחח האחד: "יש לי רעיון כיצד לגנוב את העז". אמר השני: "ואני מסוגל אף לגנוב את החמור שהוא רוכב עליו!" והשלישי לעג להם: "אין זה כלום, בידי לגנוב אפילו את בגדיו שהוא לבוש בהם!" אמרו ועשו. התגנב הראשון, התיר את הפעמון מצואר העז ותלהו בזנב החמור. התיר את החבל, ומשך את העז אחריה. האיש המשיך לשמוע את דינדון הפעמון, ולא חשד בדבר. בטוח היה שהעז מהלכת בעיקבות החמור. הפירחח השני המתין לו כיברת דרך משם. "אמור לי, אדוני", התעניין בנימוס, "האם אופנה חדשה היא, לתלות פעמונים בזנב החמור?" הביט האיש לאחוריו, ונחרד. "אבוי, העז נעלמה", ספק כפיו. "מן הסתם לא הרחיק הגנב לכת", ניחש הפירחח. "אני אשמור על חמורך, ואתה רץ אחר הברנש!" רץ האיש בכל כוחותיו, ואין עז ואין גנב. בלב כבד שב על עיקבותיו - ואין גם חמור. אף השומור נעלם. שרץ דרכו רגלי, החום היה כבד והשמש קפחה. הגיע לבאר, והנה אדם עומד על שפתה, מביט לתוכה ודמעותיו נמהלות במימיה. "מה לך בוכה", שאל בעניין. והלה סיפר כי התכופף לבאר להרוות צימאונו במימיה, וצרור כספו נשר מחיקו ונפל למעמקיה. "יום של פגעים הוא", השיבו האיש, "גם לי נגנבו היום עז וחמור". "הבלים", הפטיר הלה, "מה שוויים, אם תעלה את ארנקי מהבור אתן לך בשכר את דמי החמור והעז גם יחד!" התקוה שבה לפעם בו, המזל מתחיל להאיר אליו פנים. חיש קל פשט את בגדיו וצלל לבאר. חיפוש לא העלה דבר, האוויר כלה בריאותיו. כשהגיע ועלה - לא ראה את האדם, ולא מצא את בגדיו... הנה כי כן, אילו לא היה שאנן כל כך מתחילה. אילו מעיף היה מדי פעם מבט לאחוריו לראות האם העז עדיין קשורה, מגיע היה זה מכבר בשלום לביתו. אבל הואיל וסמך על הפעמון, ולא חשד באפשרות גניבה, הלך מדחי אל דחי, ואשריו אם הצליח לחמוק לביתו באין רואה בחסות החשיכה. כלפי מה אמורים הדברים? כלפינו, ההורים. אין קל מלומר: איני רוכב על חמור, ולא קניתי עז. אבל הלוואי והיה מדובר בעז. הורים כה רבים "רוכבים על חמורם", עסוקים בענייניהם. ענייני הבית, העבודה. שאננים כל כך לנעשה עם צאצאיהם. רגועים מקול הפעמונים שברקע. זה בסדר, הצאצאים מאחרינו, הולכים בעיקבותינו. ובינתיים עלול לבוא מישהו ולהידחם. חבר רע, חברה מדיתה. ובתים רבים כל כך היו שאננים עד שמישהו הסב את תשומת ליבם. קצין מבחן, שלא נדע, התעניין בנימוס האם ידוע היכן שהה התכשיט אמש. טלפון שאיבן את הלב מאימה. ואז מוצאים לפתע את כל הזמן שבעולם, יורדים מהחמור, מכל ענייני השיגרה, מפסידים שעות עבודה וכסף כה רב בנסיונות שיקום או הצלה. ולא אחת שבים בלא העז ובלא החמור, בראש חפוי ובושה נוראה! וכל זה היה יכול להחסך במבט אחורנית, לראות היכן העז. לא לסמוך על הפעמון המרגיע!... וסליחה אם החרדנו מישהו. ובעצם, אליו הכוונה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

יכי תצא למלחמה על אויבך (כא, ו).

על המלחמה הקשה מכולן, מלחמת היצר, אמר רבי נחמן מברסלב משל נפלא:

אדם אחד עשה דרכו אל ביתו בשובו ממסע ארוך. לפתע, בעיקול הדרך, התנפל עליו שודד וביקש ליטול את נפשו.

התחנן האיש לפני השודד שיקח את כספו שבאמתחתו ויניח לו לנפשו. זיק של רחמים ניצת בלב השודד האכזר והוא ניא את להשאיר לאומלל את חייו כשלל.

את צרור הכסף נטל ושם באוכף סוסו.

בקשה לי אליך - פנה האיש אל השודד - כסף זה שלקחת ממני אינו שלי, על כן עשה נא עמי חסד ותירה כדור אחד בכובעי כדי שתהיה לי הוכחה חותכת לכך כי הכסף אכן נגזל ממני ולא מעלתי בו כלל.

הסכים השודד לבקשה טען את רובהו וירה כדור אל כובעו של האיש. הכדור פילח את הכובע ועשה בו נקב מפולש.

אנא ממך - הוסיף האיש וביקש - נקוב נא גם מספר חורים במעיל שלי...

הסכים השודד וירה אל המעיל אלא שאחרי מספר יריות לא נותרו ברובה כדורים...

כאשר ראה האיש כן התנפל על השודד, התגבר עליו ונטל את צרור כספו בחזרה!

ממש כך - אמר רבי נחמן - על האדם להילחם את מלחמת היצר המבקש ליטול את כל אשר לו ולהציגו ככלי ריק, יחבל האדם תחבולות ויתגבר על יצרו. כמו שנאמר (משלי כ"ד, ו): "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה".

"לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמות

מהם השב תשיבם לאחריך" (כב, א).

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים", היה מרבה לדבר על הנושא של "כל ישראל ערבים זה לזה". תמיד היה מזכיר את האחריות המוסרית הרובצת על איש ישראל בעד רעהו, כפי שנאמר ונשנה בדברי חז"ל פעמים אין ספור.

והרי הדברים קל וחומר - היה ה"חפץ חיים" טוען תדיר - ומה אם אדם רואה את שור אחיו או את שיו נידחים, הזהירה התורה שאסור לו להתעלם מהם, אלא עליו להשיבם לאחיו, קל וחומר שאסור לו לאדם להתעלם בשעה שהוא רואה את נפשו של אחיו כשהיא תועה...

עליו לעשות ככל שביכולתו לעזור ולסייע, עד שישוב אל דרך הישר!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

במה להתחזק באלול?

בימים אלו כל אחד שואל את עצמו במה להתחזק בחודש אלול.

אולי נוכל לענות תשובה לשאלה זו על פי המעשה במלך אחד שהתגורר במדינה מסוימת, וחי בדכדוך עמוק ועצבות נוראה. והנה, למרות כל מה שחיפש עצות להשיב אליו את נפשו, לא עלתה אף עצה בידו. בצר לו, קרא למשרתיו ולשריו, וקיוו לקבל מהם עצה ותושיה שהרי כתוב "ותשועה ברב יועץ" (משלי יא, ד).

והנה עלה רעיון, להביא למלך חלילן שישמח את המלך בניגונו הערב. ואכן כך עשו, הביאו חלילן שהיה מגיע יום יום לבית המלך, מנגן לו בחלילו ומשמחו עד מאוד, עד כדי כך שהמלך היה מרוצה ונתן לו תפקיד חשוב בממלכה. אולם מצב זה היה "אליה וקוץ בה", היות וסיפרו למלך שאותו חלילן נכנס לגינת המלך וקטף משם פרחים וענפים ועוד. והדיון הוא שהנוהג כן - אחת דתו להמית.

אלא שהמלך ויתר לחלילן, שהרי מי ישמחו וישיב את רוחו אם לא הוא? לאחר מכן שוב נגשו השרים, וסיפרו למלך על מעשיו של החלילן, אך הפעם הוסיפו לספר:

"אמש בא החלילן עם מספרים מיוחדות לקטיפת צמחים לגינה של הוד רממותו, וגזם עשבים ופרחים רבים..."

אך גם כאן המלך ויתר, שהרי מה שוה גינה מפוארת, עם מצב רוח מדוכך?

אך לבסוף בא החלילן לגינה המלכותית עם טרקטור, ולפתע נתקע בדבר גדול שלא הבחין בו, מיד התהפך, נחבל קשות ונהפך לגידם רחמנא לצלן. או אז, פסק המלך שיש להרוג את החלילן, שהרי כעת כבר לא יכול לנגן לו, ומה תועלת יש בו? לכן אמור הוא לקבל את עונשו גם על מעשיו הקדומים ללא שום רחמים.

אומר המגיד מדובנא, זהו המשל של ימי אלול, כולנו מחפשים עצות לזכות בדיון, אך יש לזכור שהעצה היעוצה, היא להרבות בלימוד התורה, וברגע שאדם לומד שוה להקב"ה להחזיקו אף אם יש לו עוונות, וכמו שלמלך היה שוה להחזיק את בעל החליל, כך להקב"ה לימוד התורה שוה מעל הכל, ואם אדם לא לומד תורה ועושה עוונות אז לא שוה לקב"ה להחזיקו.

וכדברי חז"ל "ויתר הקב"ה על שלוש עבירות החמורות ולא ויתר על ביטול תורה" (ירושלמי חגיגה, פ"א ה"ג, וכן במדרש רבה איכה, ט, יא).

אמנם, יש להדגיש שאף על פי שצריך לחזור בתשובה על שאר העוונות, ואין הקב"ה מוותר על שום עוון, וה"אומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה" (יומא פה:), אך הדבר הנכון ביותר להתחזק בו בימים אלו - הוא לימוד התורה.

שנזכה להתחזק בלימוד וממילא שנזכה לגמר חתימה טובה!

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

הגאון שברח מהחיידר (ג)

המשך סיפורו המפתיע של הגאון רבי יחיאל

מיכל שטרן שליט"א, רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים: הרב הוא גם חוקר לא קטן, כפי שמשתקף מספריו 'ארץ חמדה' - אתרי ארץ ישראל עפ"י המקורות, 'המקומות הקדושים בארץ ישראל', ו'נשמת כל חי' - תכונות בעלי חיים עפ"י חז"ל. בצעירותו אף היה מכתת רגליו לקצו ארץ לבדוק הכל במו עיניו... ולעת מצוא אף ימסור הרצאות בנושאי היסטוריה וגיאוגרפיה תורניים.

ובעיקר - הוא חולל מהפכה בתחום ההלכה, כאשר לראשונה הוציא לאור ספרי הלכה מוסמכים בליוי תמונות, מה שהפך היום לנחלת הכלל. פעם שמעתי ממנו בהרצאה כך:

"כשתתחלתי להוציא לאור ספרים עם תמונות (בהלכות שבת, ארבעת המינים, ועוד) היו כאלו שלעגו לי על כך, האם הרב נהיה גננת?...

אבל ידוע לי על עשרות אלפי ילדים שקיבלו טעם וידיעה בהלכות שבת בזכות הספרים על

הלכות שבת.

ועוד, כאשר יצא לאור ספרי 'כשרות ארבעת המינים', התברר על ידי התמונות, שכל 'הערבות' שהיו נוטלים יהודי אוסטריה הם כנראה 'פצצפות' הפסולות לנטילה, ובעקבות זאת שלחו מארץ ישראל אגרונם ששתל שם עצי ערבה, ואכן רוב הקהילות באוסטריה החליפו את הפצצפות שלהם בערבות כשרות."

ועכשיו הבה נחבר את הקצוות:

כשאנחנו שומעים על ילד שמשתעמם ובורח מהחיידר, זה נראה לנו 'רע', נכון?

אבל במבט נוסף - דוקא הבריחה עשויה לבשר על בללוב!

אותו ילד שאיתגר את המערכת, שחיפש את הגיוון, הטיפוס הסקרן והחינני שאוהב לעשות הכל במו ידיו, שעשה 'שימוש' אצל החשמלאי, הצייר והנגר - התברר כנשמה רבגונית, שבסופו של דבר זכה לשלב באופן מופלא את העולם התורני עם עולם המחקר, ולהביא עמו בשורה מרעננת לעם ישראל.

אז בפעם הבאה שאחד הילדים בורח ונמלט ממוסד הלימודים הבה נתבונן לרגעים אחדים אולי יש כאן פרח רב מימדים שלא מוצא לעצמו מנוח ומחפש את הדרך שלו לפרוח היש דרך לעזור לזה האפרוח שלא יאלץ לפרוש כנפיים ולברוח?